

ISSN 0027-8084
UDK 808.61./.62

ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК САНУ

НАШ ЈЕЗИК

XXXVIII/1–4

БЕОГРАД
2007

НАШ ЈЕЗИК

Књига XXXVIII

Св. 1–4 (2007)

САДРЖАЈ

Два наша јубилеја (СРЕТО ТАНАСИЋ)	1
Ч л а н ц и	
Актуелни увиди у „врсте речи“ (МИЛКА ИВИЋ)	5
О односима између придева и прилога (МИЛКА ИВИЋ)	9
Из проблематике реченица с везницима <i>кад</i> , <i>док</i> и <i>чим</i> (СРЕТО ТАНАСИЋ)	15
Џус, ђус и дјус (МИЛАН ШИПКА)	27
О неким изразима са лексемом <i>глас</i> у српском језику (ВЛАДАН ЈОВАНОВИЋ)	35
Семантичко-деривациона анализа броја <i>пед</i> (ИВАНА ЛАЗИЋ-КОЊИК — НАТАША ВУЛОВИЋ)	43
Два незабележена грецизма у старосрпском језику (глаголи <i>гарейсати</i> и <i>ушаксати</i>) (ВЛАДИМИР ПОЛОМАЦ)	65
П р и л о з и	
Бараба — један европски дијалектизам (ЛУКА БРЕНЕСЕЛОВИЋ)	71
П р и к а з и	
Шеста књига <i>Лингвистичких огледа</i> Милке Ивић (СРЕТО ТАНАСИЋ)	107
Седамнаеста књига Академијиног Речника (БОЈАНА МИЛОСАВЉЕВИЋ)	111
Иван Клајн — Милан Шипка, <i>Страни изрази и изреке</i> (ПРЕДРАГ ПИПЕР)	114
Речници Ђорђа Оташевића (ДАРИНКА ГОРТАН-ПРЕМК)	120
Славко Вукомановић, <i>Српски језик и његов развој</i> (ЕГОН ФЕКЕТЕ)	126
Јелица Јокановић-Михајлов, <i>Акцента и интонација говора на радију и</i> <i>телевизији</i> (ДИНА ТОМИЋ)	129
Радивоје Жугић, <i>Језик медија. Огледи о језику и телевизији</i> (МАРИНА СПАСОЈЕВИЋ)	133
Kirsten Malmkjar (editor) at al., <i>The linguistics encyclopedia, second edition</i> (НЕНАД ИВАНОВИЋ)	136
I n m e m o r i a m	
Богдан Л. Дабић (1935–2007) (СРЕТО ТАНАСИЋ)	143

Радивоје Жугић, *Језик медија. Огледи о језику и телевизији*,
Едиција ТВ полица, Библиотека РТВ теорија и пракса,
Нова серија, књ. 4, Београд, Радио-телевизија Србије,
2006, стр. 152.

Књига *Језик медија* мр Радивоја Жугића резултат је његове дугогодишње новинарске и лекторске праксе у РТС-у. Ова публикација, заснована на језичкој грађи коју пружа програм РТС-а у периоду од 1998. до 2000. године, није намењена првенствено лингвистима (и лекторима), већ новинарима и свима онима који се путем медија обраћају јавности. Аутор на овај начин користи прилику да нелингвистима објасни на приступачан начин основне лингвистичке појмове, појам језичке норме као социолингвистичке категорије, као и начин њеног функционисања, а такође и да пружи неке језичке савете. То је што се „граматичарске“ стране ове посве занимљиве књижице тиче. С друге стране, аутор покушава да приближи однос језика и екрана, сада, из угла новинара и некога ко је вичан раду у електронским медијима, објашњавајући нам појмове везане за екран и телевизију.

На почетку књиге стоји *Реч унапред*, где нам аутор образлаже предмет и циљ ове књиге, која се састоји из два дела: *I део* — везан за лингвистику, и *II део*, у коме је централни појам екран, односно његова веза са језичким изразом. Резиме својих разматрања и закључака у овој књизи Р. Жугић је изнео под насловом *Уместо закључка*. Парцијално читање књиге свакако олакшава *Индекс*, а за оне који би се посебно заинтересовали за неки проблем дата је *Литература*, која заправо обједињује библиографске јединице из неколико тематских области: пре свега лингвистике, затим семиологије, теорије филма, теорије комуникације итд.

У првом делу књиге Радивоје Жугић обрађује лингвистичке феномене и феномене у вези са лингвистиком. У првом одељку *Занимљиве лектор*, које има више поднаслова, почиње се одређивањем границе лекторске интервенције. Ту се види његов став према могућностима избора језичких средстава: „Сматрамо да је боље дозволити аутору да користи сва језичка средства (ако их норма не брани), него га спутава ти нечим што личи на норму“ (15). С обзиром на то да је књига намењена и читаоцима који немају лингвистичко образовање, аутор у *Пој-*

мовнику објашњава основне лингвистичке и семиолошке појмове (лингвистика, граматика, језичка структура, језичка јединица, фонологија, фонетика, морфологија, синтакса, текст (дискурс), синтагма, парадигма, прагматика, семиотика, знак, семантика, семиолошка синтакса, денотација, конотација, лексема). Аутор нам, такође, представља како и шта новинари пишу о језику. Пошто је језичка проблематика често предмет и новинских текстова и радио-телевизијских емисија, како би се избегле спекулације и погрешне интерпретације у вези са језиком и нормом, аутор саветује да се новинари који се тиме желе бавити морају лингвистички додатно усавршавати, док се лингвисти који у медијима презентују ову проблематику морају окушати као новинари.

Затим се у одељцима *Из фолејике*, *Облици и значења речи* и *Из љавојиса* на примерима који су забележени у језичкој пракси РТС-а обрађују они језички проблеми и недоумице код којих се најчешће грешти. То су, везано за усмену реализацију језика: акценти и дужине и алофони, док се остале грешке могу и прочитати, на пример, грешке везане (и синтаксичких) за изговор и писање сонанта у међувокалском положају, затим за прелазак *л* у *о*, сугласничку група *-сћ-*, палатализацију, потом што се морфолошких недоумица тиче издвајају се: облици *ценџимејар* или *санџимејар*, генитив именица на *-анин (-јанин)* типа *џри Београђанина*, а *џеј* *Београђана*, затим оправданост употребе заменице *ја* уз личне глаголске облике, релативна употреба глаголских времена, генитив множине именица, проблем изражавања посесивности присвојним придевом или генитивом, глагол *џребати*, конгруенција уз бројеве итд., а посебна се пажња посвећује лексици (жаргонизмима, неологизмима, страним речима) и семантици. Што се тиче правописних проблема који на телевизији долазе до изражаја у „кајрону“, аутор издваја употребу великог слова код вишечланих назива у примерима *Јуџарњи џрограм*, *Београдска хроника* и сл. Дакле, ова три одељка представљају мини језички саветник.

Последњи одељак у овом делу *Језик и „homo politicus“* састоји се, такође, из неколико подналова. Говори се о односу српског и хрватског језика, о језичком стваралаштву и прихватању нових речи у новинарском тексту, затим о конструкцијама којима се замагљује семантика карактеристичним за тзв. бирократски језик, објашњава се лична норма, лични став у новинарском тексту и др. Али оно што је битно јесте то да је у новинарству лични став незаобилазан, али се нормативне одредбе појединих лектора не могу сматрати свеобухватним и неприкосновеним, јер је нормирање посао тима.

Други део књиге *Језички екран* састоји се од четрнаест подналова. У овом другом делу акценат је стављен на однос језика, тј. језичког израза и екрана, односно слике која је праћена језиком или обрнуто — језика који је илустрован сликом. С обзиром на то да се на екрану представља само визуелна стварност, остале компоненте стварности морају се надоместити језиком. Пошто се сликом представља стварност, телевизијска слика представља специфичан семиотички, односно иконички знак. Аутор на примерима наводи одређене цивилизацијско-кул-

туролошке норме везане за понашање, односно употребу језика пред камерама, објашњава кадар, декупаж, електронску завесу итд.

Ова књига нам заправо преноси искуство новинара са лингвистичким образовањем, те је она драгоцене пре свега новинарима, јер им приближава појам језичких законитости, норме и подиже ниво језичке културе. Такође је добродошла и лекторима, нарочито почетницима, јер доприноси изградњи „лекторског става према тексту“. А корисно је да се и лингвисти упознају са овом књигом како би је могли препоручити свима онима који нису „опремљени“ високошколским лингвистичким знањем, а држе до правилности свога језичког израза. Зато не би било на одмет да се ова књига нађе на полицама, као што и назив едиције у којој је изашла каже.

Марина Сјасојевић